

LOBBYCRATIE IN BRUSSEL

de schaduw
van het
Europees
beleid

BACHERLORPROEF JOURNALISTIEK

Medium: Print

ARTEVELDEHOGESCHOOL

Tekst: Melissa Dammekens

Beeldmateriaal cover Europees Parlement: Melissa Dammekens

Beeldmateriaal: zie fotobijschrift

Vormgeving: Melissa Dammekens

© Melissa Dammekens (2013)

citaten|

“Het bedrijfsleven heeft een **zeer stevige greep op de informatie** die beleidmakers krijgen” *

ALTER-EU-medewerker, Koen Roovers

“Als lobbyist kan je jouw idee over een bepaald thema meegeven **in het advies dat de Commissie ontvangt**” *

Oprichter lobbywaakhond CEO, Erik Wesselius

“Onze regels hebben **scherpe tanden**” *

Woordvoerder EU-commissaris Maroš Šefčovič, Antony Gravili

“Wij gebruiken **geen slinkse trucs**, voor ons werkt dat niet” *

Campaigner voor Greenpeace, Jan Vande Putte

“Ik werk vanuit **mijn ideologie**” *

Europarlementariër Groene fractie, Bart Staes

VOORWOORD

door de redactie

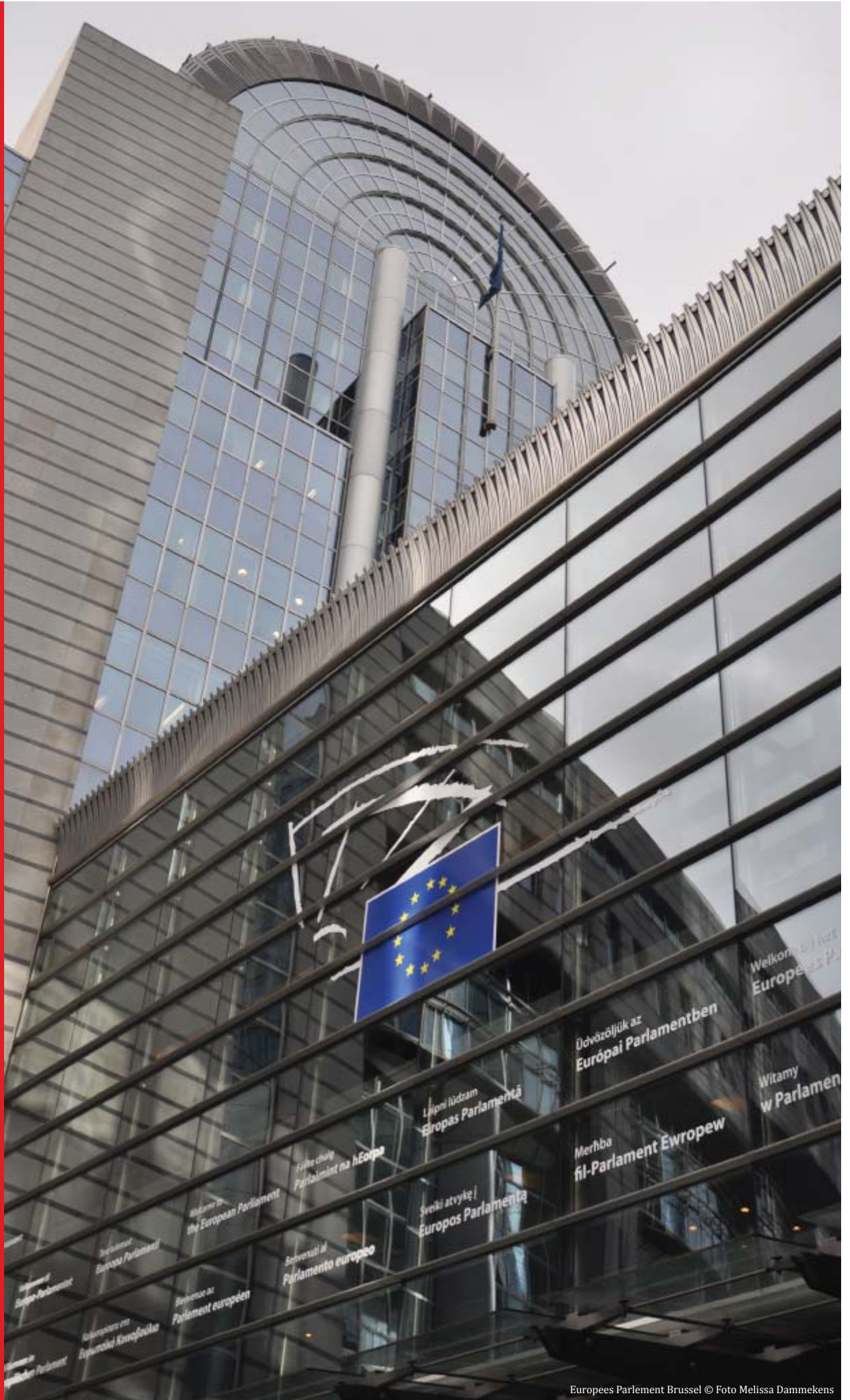
Beste lezer(es),

De afgelopen decennia is de invloed van het Europees bestuur op de wetten van individuele staten ieder jaar toegenomen. Europa dringt steeds dieper door tot het dagelijkse leven. Van de garantietermijn op uw wasmachine tot de pesticiden die u al dan niet mag gebruiken in uw tuin, Europa beslist.

Het gros van die beslissingen wordt in uw eigenste hoofdstad genomen: Brussel. In de zogenaamde Europese Wijk werken 754 parlementsleden en 27 commissarissen aan richtlijnen die gelden voor alle lidstaten van de Unie. Dat machtscentrum trekt, niet verwonderlijk, een heel leger van belangenvertegenwoordigers uit alle uithoeken van Europa aan die allemaal op hun manier proberen het wetgevend proces te beïnvloeden. Met naar schatting 25.000 zijn ze al. En hun aantal groeit ieder jaar.

Beïnvloeden, bijsturen, gericht informeren. Kortweg "lobbyen". Bedrijven doen het om hun belangen te verdedigen. En ook ngo's zijn er niet vies van in hun poging om hun doelstellingen te bereiken. De komende weken bieden we u een inzicht in het concept lobbyen en alles wat daar bij komt.

Van de klokkenluiders die de problemen aankaarten over degenen die de regels opstellen tot de mensen in het veld. Zowel lobbywaakhonden ALTER-EU en Corporate Europe Observatory als de Europese Commissie voor Transparantie, het Europees Parlement en activisten van Greenpeace komen aan het woord.

BRUSSELS INC.

Lobbyen in Europa

Lobbyen is big business in Brussel. Na de Amerikaanse hoofdstad, Washington, heeft onze hoofdstad het grootste aantal lobbyisten ter wereld. Meer dan 25.000 mannen en vrouwen bestoken er dagelijks de Europese beleidsvoerders met hun ideeën om zo de Europese wetgeving naar hun hand te zetten. Met een steeds groter wordende macht voor Europa, trekken steeds meer bedrijven en ngo's naar het centrum van de Europese macht om hun wensen wet te zien worden.

In 1985 waren er in onze hoofdstad 654 lobbyisten aan het werk. Anno 2013 is hun aantal gegroeid tot een veelvoud hiervan. Vorig jaar lanceerde de stad Brussel een campagne om nog meer lobbyisten aan te trekken en zo de economie een boost te geven. Nu het Europese beleid ook steeds meer invloed krijgt op de wetgeving van lidstaten en regio's, lijkt het hoogtepunt nog lang niet bereikt. Zo is meer dan tachtig procent van de Vlaamse milieuwetgeving nu al bepaald door Europese richtlijnen. Het belang van Brussel als lobbycentrum zal in de toekomst enkel toenemen.

GISWERK

Groeperingen die toezicht houden op wat lobbyisten doen en hoe ze invloed proberen uit te oefenen, zogenaamde lobbywaakhonden, wijzen erop dat het onmogelijk is om te weten hoeveel lobbyisten er precies actief zijn in Brussel. Zij schatten het totale aantal vandaag ergens rond 25.000. Volgens ALTER-EU-medewerker, Koen Roovers, blijft het giswerk: "Zolang er geen verplichte registratie is van lobbyisten, weet niemand precies hoeveel er zijn. Maar je kan gerust stellen dat Brussel voor iedere Europarlementariër twintig lobbyisten heeft. En op iedere commissieambtenaar is bij wijze van spreken een lobbyist actief."

"Als we de cijfers van Washington bekijken, kunnen we wel voorspellen dat er volgend jaar vermoedelijk een lichte daling komt in de lobbyactiviteiten. In een verkiezingsjaar zijn politici bezig met campagne voeren en niet met het maken van wetten. Dan is het beïnvloeden van regels minder evident. Maar zelfs die hypothese is een gok."

LOBBYEN VOOR TRANSPARANTIE

Het afbakenen van een duidelijke definitie voor het concept 'lobbyist' bemoeilijkt de zaak nog meer. Roovers: "Wij hanteren bij ALTER-EU een zo breed mogelijke definitie. Voor ons is een lobbyist iemand die probeert het beslissingsproces te beïnvloeden. Dat kan een man zijn in een strak pak

"Op iedere commissieambtenaar is een lobbyist actief"

die voor een kantoor werkt maar daarnaast ook vakbonden of campagnevoerders die met publieke acties de besluitvorming proberen te beïnvloeden. Is de Europese lobbywaakhond ALTER-EU dan ook een lobbygroep? "In zekere zin wel. We zijn lobbyisten voor lobbytransparantie."

En die transparantie is nog vaak een probleem. In 2011 stelde de Europese Commissie samen met het Europees Parlement een transparantieregister voor om meer duidelijkheid te scheppen over wie lobbyt en hoeveel geld bedrijven daar jaarlijks aan spenderen. Om toegang te krijgen tot het Parlement, moet je in dat register als lobbyist geregistreerd staan. In tegenstelling tot die andere lobbymetropool, Washington, is het Europese register niet verplicht. En wat er in staat, komt ook niet altijd overeen met de werkelijkheid.

DODGY DATA

Zo beweren 13 van de 21 grootste Europese bedrijven die zowel in het Amerikaanse als in het Europese register staan, dat ze meer geld geven aan lobbyen in de VS dan in Europa. De Europese banksector geeft een budget aan tot €2.750.000 voor lobbywerk in Europa maar diezelfde Europese banken zouden in de VS bijna zeven keer dat bedrag geven, aldus Friends of the Earth Europe over de cijfers uit het register.

Roovers: "Het transparantieregister geeft een nogal verdraaid beeld van de lobbywerkelijkheid. Bij ons onderzoek naar dodgy data in het register, merkten we dat veel bedrijven opzettelijk vaag blijven over wat ze precies doen of

Koen Roovers © Foto Melissa Dammekens

Koen Roovers: “Het transparantieregister geeft een verdraaid beeld van de werkelijkheid”

zelfs informatie simpelweg niet invoeren.”

Zo min mogelijk transparantie is een strategie die vooral de zakenlobby toepast. “Voor die groep is de opbrengst van hun werk een veranderde wettekst in het voordeel van de klant of het bedrijf. Hun lobbywerk situeert zich vooral in achterkamers of door feestjes en evenementen te organiseren. Op die manier willen ze beleidsmakers beïnvloeden. Anderzijds heb je de non-profitsector die zijn winst haalt uit zijn zichtbaarheid, de aandacht die hij krijgt van mensen en de politieke druk die zo ontstaat. Zij voeren vooral publieke campagnes.”

MACHTSSPEL

Maar ook zonder feestjes of demonstraties kan je het beleid beïnvloeden. Voor het opstellen van regels is expertise nodig. Kennis die de Europese Commissie vaak zelf niet in huis heeft. Daarom worden ‘expertgroepen’ opgericht waarin vertegenwoordigers van universiteiten, vakbonden, ngo’s, regeringen en vooral bedrijven zetelen. Roovers: “Daar zie

je het machtsspel dat plaatsvindt rond de instellingen van de Europese Unie. Overal is er een gretigheid van bedrijven om een belangrijke rol te spelen bij het aanleveren van expertise. Daar willen ze hun mensen bij betrokken hebben. Op die manier heeft het bedrijfsleven soms een zeer stevige greep op de informatie die beleidsmakers krijgen.”

“Die groepen bepalen vaak in grote mate het beleid. En de grote meerderheid van de mensen die in die expertgroepen zetelen, zijn mensen uit het bedrijfsleven. Er heerst binnen de Commissie een cultuur die uitgaat van het standpunt ‘als we maar de expertise inwinnen van het bedrijfsleven, dan weten we wat goed is voor de hele maatschappij’. Dat is volgens ons niet erg democratisch.”

Ook het parlement is intussen gewonnen voor meer gevarieerde informatie van experts. Maar of dat betekent dat er ook snel iets verandert? “De commissie is een enorm apparaat met 33.000 ambtenaren, daar verander je niet iets in één, twee, drie. Maar wie weet, onder druk wordt alles vloeibaar.”

ALTER-EU, de Alliantie voor LobbyTransparantie en Ethische Regulatie, werd opgericht in 2005. Een coalitie van een 200-tal ngo’s, academici en verenigingen die zich bezighouden met onderzoek naar de toenemende invloed van zakenlobbyisten op het Europese politieke debat. De belangrijkste punten zijn het streven naar meer gebalanceerde expertgroepen, meer lobbytransparantie en sterkere ethische regels voor beleidsvoerders en hun medewerkers.

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ
PARLAMENTO EUROPEO
EVROPSKY PARLAMENT
EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT
EUROOPA PARLAMENT
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ
EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPEEN
PARLAIMINT NA ĦEORPA
PARLAMENTO EUROPEO
EIROPAS PARLAMENTIS
EUROPOS PARLAMENTAS
EURÓPAI PARLAMENT
PARLAMENT EWROPEW
EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI
PARLAMENTO EUROPEU
PARLAMENTUL EUROPEAN
EUROPSKY PARLAMENT
EVROPSKI PARLAMENT
EUROOPAN PARLAMENTTI
EUROPAPARLAMENTET

A portrait of Erik Wesselijs, a middle-aged man with short, light-colored hair and blue eyes, wearing a dark button-down shirt. He is seated at a table in a room with a green wall and a chalkboard in the background.

Erik Wesselijs

° 31 januari 1959

Studeerde biologie aan de Universiteit van Utrecht.

Was freelance journalist en raakte geïnteresseerd in politiek en de macht van bedrijven binnen de EU.

Organiseerde in juni 1997 de “Summit from Below”, een tegentop tegen de EU-top in Amsterdam.

Richtte in datzelfde jaar Corporate Europe Observatory (CEO) op.

“EUROPA IS EEN LOBBYCRATIE”

Oprichter CEO, Erik Wesselius, schopt tegen de schenen van lobbyisten

Erik Wesselius is oprichter van Corporate Europe Observatory (CEO), een ‘lobbywaakhond’ die al sinds de Eurotop van 1997 in Amsterdam onderzoek verricht naar lobbyactiviteiten in Europa. Een gesprek met deze waakhond van het eerste uur over lobbypraktijken en Europees bestuur.

Een lobbywaakhond ziet er op toe dat het lobbyen eerlijk gebeurt en publiceert ook over eventuele wantoestanden. Waar zijn jullie momenteel mee bezig?

ERIK WESSELIUS: “We doen vooral onderzoek naar transparantie en proberen meteen ook een aantal zaken te veranderen. De website van de Europese Commissie waar je het transparantieregister kan doorzoeken is behoorlijk gelimiteerd in haar zoekfuncties. Door die belemmering wordt het heel moeilijk om budgetten te vergelijken en een top tien te maken van de bedrijven die het meeste geld uitgeven. De Commissie wil zo voorkomen dat de bezoekers van die website het geheel kritisch bekijken. Corporate Europe Observatory ontwikkelt momenteel een project om die data beter te kunnen doorzoeken.”

DENKTANK

Is er echt een probleem met transparantie? Is het niet vanzelfsprekend dat bedrijven hun eigen belangen gaan verdedigen tegenover het beleid?

WESSELIUS: “Het is vooral belangrijk dat we ook weten hoe dat gebeurt. Het register toont aan dat er behalve bedrijven ook nog andere groeperingen actief zijn bij het lobbyen. Zo zijn er bijvoorbeeld denktanks waarin onderzoekers en deskundigen op zoek gaan naar oplossingen voor bepaalde problemen. Die denktanks proberen vaak het politieke of publieke debat over een bepaald onderwerp te beïnvloeden. De uitkomst van die werkgroepen kan je dus indirect lobbyen noemen. En net daar is het niet altijd even duidelijk wat hun drijfveren zijn.”

Hoe gaan die denktanks te werk?

WESSELIUS: “Ze organiseren voor een bedrijf, zoals bijvoorbeeld Shell, een bijeenkomst op een leuke plek. Tijdens die meeting laten ze leden van de Commissie die hun standpunt volgen als spreker aan het woord. Daarnaast nodigen ze ook nog een aantal andere relevante leden van het Europees Parlement uit. Tijdens het congres beïnvloeden ze elkaar.

Denktanks faciliteren op die manier het lobbyen van het bedrijf dat het evenement betaalt. Net als lobbyfirma’s kan een bedrijf die denktanks inhuren om een bepaald onderdeel van het lobbywerk uit te voeren.”

“lobbyen is de dominante vorm geworden van bemiddeling tussen maatschappij en politiek”

Denktanks willen zich wel als neutraal profileren.

WESSELIUS: “Maar dat zijn ze zeker niet. De economische denktank Bruegel bijvoorbeeld ontvangt veel geld van de financiële sector. Daardoor houden de leden van Bruegel zich natuurlijk vooral bezig met onderwerpen die voor die sector interessant zijn. Weg objectiviteit! Daarnaast heb je ook veel groepen, zoals het European Policy Centre, die naast een aanzienlijke steun van de Europese Commissie of het Parlement, ook gefinancierd worden door bedrijven. Hoe neutraal kan zo een organisatie dan nog zijn?”

LEKKER BEZIG

CEO verricht al sinds de jaren '90 onderzoek naar lobbyen. Zijn er bepaalde strategieën die steeds terugkomen in de manier waarop bedrijven hun lobbywerk organiseren?

WESSELIUS: “Lobbywerk begint nog vóór de Europese Commissie een wetsvoorstel opmaakt. De Commissie richt bij de voorbereiding van de voorstellen vaak een adviesgroep op. Als je als lobbygroep op dat moment kan zorgen dat jouw mannetje in die adviesraad ziet, ben je lekker bezig. Als lobbyist kan je jouw idee over een bepaald thema meteen al meegeven in het advies dat de Commissie ontvangt. Als dat niet werkt, blijft er nog een heel circuit

LOBBYCRATIE | Interview (1)

over van consultaties waar je met goede argumenten het uiteindelijke resultaat kan trachten te beïnvloeden. Eens de Commissie het voorstel opstelt, verander je als lobbyist je focus en ga je aankloppen bij het Parlement.”

STEMLIJST

Een ander lobbymiddel bij het beïnvloeden van Parlementariërs is het gebruik van stemlijsten. Als lobbyorganisatie geef je de overwerkte parlementariër een lijst met de verschillende wetsvoorstellen en waar ze ja en nee moeten stemmen.

WESSELIUS: “Ofwel probeer je Parlementariërs wetsvoorstellen te laten aanpassen ofwel geef je ze als lobbybedrijf een stemlijst. Dat werkt inderdaad vaak zo. Een Engelse onderzoekster bekeek een Europese chemicaliënrichtlijn, het REACH-directive. Ze ontdekte dat je zestig procent van de amendementen die het Parlement maakt, kon herleiden tot position papers van bedrijven. Dat zijn documenten met het standpunt van een organisatie over een bepaald onderwerp. Ook ngo’s houden zich daarmee bezig. Op zich zou dat allemaal geen probleem moeten zijn. Alleen moet het publiek daarvan op de hoogte zijn en zou een parlementslid ook moeten vertellen waar hij zijn inspiratie haalde. Die transparantie is er momenteel niet.”

Ligt de werkdruk in het Europees Parlement te hoog waardoor lobbyisten er vrij spel krijgen?

WESSELIUS: “Het Europees beleid is zeer technocratisch. Veel parlementsliden kleuren de beleidslijnen niet in op basis van ideologie maar bouwen die op via technische, economische en sociale analyses. Daardoor is het als parlementariër zeer moeilijk om je in alles in te werken en van alles op de hoogte te zijn. Voor elke richtlijn, komen er een stuk of 1600 amendementen.”

“Laatst was er een stemming in Straatsburg waarbij de voorzitter na een zitting van drie uur onwel werd en afgevoerd werd. Als parlementsliden drie uur non-stop hun stem moeten uitbrengen, wie weet dan nog waar het over gaat? Op zo een moment is het makkelijker om terug te grijpen naar een stemlijst.”

LOBBYCRATIE

In Bursting the Brussels Bubble, een publicatie van ALTER-EU waar ook CEO lid van is, wordt een legitieme rol toegekend aan lobbywerk. Welke rol is dat?

WESSELIUS: “Lobbyen is een noodzakelijk intermediair in het besluitvormingsproces. Als je een wet wil maken, is het belangrijk dat je hoort van de betrokken partijen wat zij ervan vinden. Maar we leven in een democratie en dat betekent ook de burgers betrekken bij de besluitvorming, niet enkel de bedrijven die er belang bij hebben. Dat is het probleem met lobbyen, het is de dominante vorm geworden

van bemiddeling tussen maatschappij en politiek, boven het overleg met burgers zoals je verwacht in een democratie. Daarom spreken we van een lobbycratie in Europa.”

“Dat de overheid vooral praat met lobbyisten, komt door het capaciteitsprobleem. Zowel in de Commissie als het Parlement, is er ondercapaciteit. Ze hebben de expertise niet zelf in huis. Daarom zeggen veel parlementariërs dat ze lobbyisten nodig hebben, voor de expertise. Ze geloven ook dat ze alles zelf wel kunnen afwegen en zorgen voor een goede balans. Je kan je afvragen of dat altijd wel zo is.”

BELANGENCONFLICT

Zijn er voorbeelden van een foute inschatting van de Commissie of het Parlement bij het verzamelen en correct inschatten van informatie?

WESSELIUS: “Een bewijs dat Parlements- en Commissieleden niet altijd een correcte inschatting kunnen maken van de situatie, is het incident rond de adviseur van Commissaris Piebalgs, Rolf Linkohr. Als Eurocommissaris kan je speciale adviseurs aanstellen om je te helpen bij je dossiers. Tijdens de Commissie Barroso I was Andris Piebalgs Commissaris voor Energie. Zijn adviseur, Linkohr, bleek een lobbyfirma te hebben met grote energiefirma’s als klant. Tegelijk schreef hij een blauwdruk voor een stuk over de Europese energiepolitiek voor Piebalgs. Daar zat een enorm belangenconflict waar we over gepubliceerd hebben. Uiteindelijk heeft de Commissie Linkohr aan de kant gezet. Maar als wij dat niet onderzocht hadden, was het misschien nooit boven water gekomen.”

Erik Wesselius © Foto Melissa Dammekens

Erik Wesselius: “We leven in een democratie en dat betekent ook burgers betrekken bij de besluitvorming”

Antony Gravili

° 12 augustus 1969

Studeerde aan de Universiteiten van Wales, Parijs en Straatsburg.

Werkt sinds 1996 voor de Europese Commissie, was daarvoor actief als journalist.

Was speechschrijver voor Europees Commissievoorzitter José Manuel Barroso.

Is de huidige woordvoerder van Commissie Vice-President Maroš Šefčovič.

“ONZE REGELS HEBBEN SCHERPE TANDEN”

Woordvoerder van de Europese Commissie, Antony Gravili, over lobbyen en transparantie

De Europese Commissie en het Parlement hebben in 2011 een nieuwe versie van de bestaande transparantieregisters voorgesteld, het zogenaamde Joint Transparency Register. Het register wil duidelijkheid scheppen over welke bedrijven invloed uitoefenen en bij welke aspecten van het Europees beleid dat gebeurt. Ondanks stemmen van lobbywaakhonden en het Europees Parlement voor een verplichte inschrijving, koos de Commissie voor vrijwillige registratie. Bedrijven kiezen dus zelf of ze intekenen in het register en hoeveel informatie ze vrijgeven. Volgens de woordvoerder van bevoegd EU-commissaris Maroš Šefčovič, Antony Gravili, koos de Commissie voor vrijwillige registratie om zo de lancering van het register niet te vertragen, “maar deze maatregel wordt nog herzien”.

Om maar meteen met de deur in huis te vallen en te weten hoe groot de vijver is die jullie moeten omspannen: hoeveel lobbyisten zijn er actief in Brussel?

ANTONY GRAVILI: “We hebben intussen bijna zesduizend registraties. Achter elke intekening staan meerdere personen die voor de geregistreerde organisatie werken. Wat neerkomt op ongeveer 28.000 afzonderlijke lobbyisten.”

“Maar vanaf wanneer is iemand een lobbyist? Als we burgers aanmoedigen om zich bezig te houden met Europese beslissingen, nodigen we hen ook uit om lobbyist te zijn. Zo zijn alle geëngageerde burgers lobbyisten. Bij sommige ngo’s die cijfers uitbrengen over lobbyen in Brussel, zie je dat hun cijfers elk jaar omhoog gaan. Cijfers toveren in een poging om het register voor te blijven.”

“Die mensen beweren ook dat het Amerikaans systeem beter is omdat het verplicht is. Dat is niet zo. De dingen zijn gewoonweg niet zo eenvoudig. Sinds de start van het Amerikaanse systeem voor registratie is er een totale ineenstorting van het aantal geregistreerde lobbyisten. Op dit moment omvat hun register slechts achtduizend lobbyisten die gedekt zijn door de Amerikaanse gedragscode. Er is geen vervolging als je als bedrijf niet intekent. Ik overdrijf niet als ik zeg dat ons systeem veel succesvoller is dan het Amerikaanse.”

GOUDEN TICKET

Het Europese register bevat enkel beknopte gegevens van belangenvertegenwoordigers die vrijwillig intekenen. In Washington is er sinds 2007 door de verplichting wel veel bekend over de geldstromen en praktijken

van de Amerikaanse lobbyisten. Hoe komt het dat het Europees systeem niet verplicht is?

GRAVILI: “Toen we met het register begonnen, was het niet duidelijk of we wel een wettelijke basis hadden om inschrijving verplicht te maken. Langs de andere kant was het heel duidelijk dat we wettelijk verplicht waren om met iedereen te praten. En het register is de facto wel verplicht. Wil je toegang tot het parlement, dan moet je registeren. Anders krijg je geen toegangspas. En die willen ze allemaal, dat is hun gouden ticket.”

“Dat is ook de reden waarom er zoveel mensen in staan. Ik vermoed dat er minder mensen zouden intekenen als die regel er niet was. Die regel had een zware impact. De Commissie zelf kan een dergelijke regel niet invoeren omdat we simpelweg geen automatische toegangspassen geven zoals het parlement dat doet.”

“Ons systeem is veel succesvoller dan het Amerikaanse”

Wat in het Transparency Register staat, is lang niet altijd volledig of correct. In een recente studie van Corporate Europe Observatory was er sprake van twintig geregistreerde bedrijven die een lobbybudget van minder dan drie euro per jaar hanteerden. Voert de Commissie controles uit op de gegevens in het register?
GRAVILI: “Controleren, wat betekent dat? Om zeker te zijn dat onze info correct is, zouden we ’s morgens vroeg een raid moeten uitvoeren op kantoren en alle bestanden door-

LOBBYCRATIE | Interview (2)

zoeken. Dat zal nooit gebeuren. We hebben niet de middelen om grote controles uit te voeren. We proberen wel met willekeurige controles fouten op te sporen. Als bedrijven weigeren hun gegevens aan te passen, gooien we hen uit het register. En we moedigen crowdsourcing aan. Ga zelf eens in het register kijken en laat ons weten als iets niet klopt. We willen niets liever dan dat het publiek ons helpt!”

DRAAIDEURPOLITIEK

Is er geen probleem met crowdsourcing omdat de modale burger niet op de hoogte is van welke budgetten reëel kunnen zijn?

GRAVILI: “Er zijn veel mensen die dat wel kunnen. Lobbyisten bijvoorbeeld, zullen niet twifelen om ons inlichtingen te geven over hun concurrenten als het hen een voordeel kan geven.”

Een ander probleem in de lobbykwestie is het ‘revolving door’-principe. Zoals de Duitse industrie-commissaris, Günter Verheugen die na zijn ambt een lobby-firma oprichtte. De Europese Commissie zou de regels herzien om draaideurpolitiek tegen te gaan?

GRAVILI: “We kunnen commissarissen niet tegenhouden om na hun mandaat ergens anders te werken. Mensen moeten hun brood verdienen en het is normaal dat ze gaan werken

in hun expertisegebied. Je verwijt een huisarts die eerder in een ziekenhuis werkte ook geen draaideurpolitiek.”

“Belangenvermenging is dan weer iets heel anders. Daar hebben we wel duidelijke regels voor. Zeker voor commissarissen. Tot achttien maanden nadat zij hun functie verlaten, moeten ze voor om het even welke job toestemming vragen aan de Commissie. We hebben al aanvragen geweigerd waardoor mensen een bepaalde job niet hebben aangenomen. En terecht want onze regels hebben ook scherpe tanden. Zelfs als ze niet meer voor ons werken, kunnen we hun pensioen verlagen of volledig afnemen.”

INDUSTRIËLE OVERVERTEGENWOORDIGING

Corporate Europe Observatory (CEO) schreef in 2005 in hun publicatie ‘Brussel, de Europese wijk’ dat zeventig procent van de Brusselse lobbyisten direct of indirect in dienst van het bedrijfsleven opereren. Slechts tien procent zou maatschappelijke organisaties vertegenwoordigen. Zorgt dat ervoor dat de overheid meer praat met lobbyisten van bedrijven, simpelweg omdat er meer zijn?

GRAVILI: “Eerst en vooral: we praten met iedereen. Dat moet volgens de wet. Dat betekent niet dat iedereen krijgt wat hij of zij wil. Ik denk eerder dat sommige critici vooral

Antony Gravili © Foto Melissa Dammekens

Antony Gravili: “We praten met iedereen. Dat betekent niet dat iedereen krijgt wat hij of zij wil”

LOBBYCRATIE | Interview (2)

willen dat we enkel naar hen luisteren en de bedrijfswereld overslaan. Maar sorry, dat is niet aanvaardbaar.”

“Ten tweede weet ik niet waar die data vandaan komen. Ze kunnen die evengoed uit de lucht geplukt hebben. Er is geen universele omschrijving van wat een lobbyist is. Dus zelfs als je het aantal lobbyisten wilt tellen, kan je niet want er is geen gangbare definitie. Ik bekijk die gegevens ongelooflijk sceptisch. In een groot bedrijf heb je een minderheid die zich bezighoudt met lobbyen. Terwijl in ngo's iedereen een lobbyist is.”

“Die ngo's zijn trouwens even onrepresentatief en ondemocratisch als bedrijven. Niemand heeft voor ngo's en hun leden gestemd. En heel vaak komt hun visie niet overeen met de visie van het publiek. Zij roepen gewoon het luidst en krijgen de meeste media-aandacht. Ngo's zijn zeker niet slecht, hun bijdragen zijn belangrijk en we hebben die ook absoluut nodig, maar we moeten duidelijk blijven over het politieke terrein.”

In de werkgroep 'Gas-toepassingen' waren tien vertegenwoordigers van grote energiebedrijven aanwezig, daartegenover geen enkel lid van een ngo. Daardoor gaan er over de expertgroepen stemmen op dat ze niet representatief zijn.

GRAVILI: “Over expertgroepen zijn we nochtans heel transparant. Het belangrijke is dat die groepen er zijn voor experts. Het meeste werk in de commissie is zeer technisch. Dan heb je deskundigen nodig. Mensen die weten waarover ze praten. Dat is het doel van een expertgroep. De Commissie bestaat uit heel slimme, bekwame en goed opgeleide mensen maar zelfs zij kunnen niet alles weten. Het specialisatieniveau dat nodig is om bepaalde problemen te analyseren hebben we niet zelf in huis.”

“Sommige mensen hebben het vreemde idee dat expertgroepen belangrijke beslissingen nemen en dat elke werkgroep een miniparlement zou moeten zijn. Dat is niet zo. Als iemand in een expertgroep van de Commissie wil zetelen, moet hij of zij ook echt een expert zijn in het onderwerp waarover de werkgroep handelt. Een vertegenwoordiger van een ngo die wil zetelen enkel omdat hij een andere visie heeft, hoort daar simpelweg niet thuis. Dus het idee dat die werkgroepen niet evenwichtig of representatief zijn, houdt geen steek. Het is geen kwestie van evenwicht.”

“Ngo's zijn even onrepresentatief en ondemocratisch als bedrijven”

Lobbywaakhonden als CEO argumenteren dat de Commissie te vaak beweert dat werkgroepen enkel technisch zijn en geen politieke invloed hebben. Terwijl vaak de technische zaken ook een politieke impact hebben.

GRAVILI: “Iets kan uiteraard zowel technisch als politiek zijn. Maar wat gebeurt in expertgroepen, is de technische zijde. Nooit de politieke kant. Wij beweren niet dat iets niet politiek is omdat het technisch is. Dat is nonsens. Natuurlijk kan het beide zijn. Wat we wel zeggen is dat wat in die groepen gebeurt, puur technisch is. Het politieke werk gebeurt later. Wanneer een voorstel door het parlement wordt aanvaard, aangepast of in flarden wordt geschoten omdat de mensen die er tegen zijn het politieke argument op democratische wijze winnen.”

Jan Vande Putte

° 21 september 1965

Studeerde Politieke Wetenschappen in Leuven en heeft een diploma stralingsbescherming aan de universiteit van Utrecht.

Werkt sinds 1994 voor Greenpeace België als campaigner nucleaire ontwapening en later campaigner kernenergie.

"CAMPAGNERS ZIJN VEEL GELOOFWAARDIGER"

Campaigner voor Greenpeace, Jan Vande Putte, verdedigt de werkwijze van ngo's

Energie-campaigner, Jan Vande Putte, begon zijn carrière bij Greenpeace in 1994 met werk rond nucleaire ontwapening en verrichtte recent nog onderzoek in Fukushima na de kernramp. Met zijn onderzoek probeert hij de overheid te overtuigen van de standpunten van Greenpeace. Maar noem hem vooral geen lobbyist.

Om maar meteen duidelijkheid te scheppen: een campaigner is geen lobbyist?

JAN VANDE PUTTE: "Een campaigner bij Greenpeace is geen geregistreerde lobbyist. Ik ben meer bezig met actievoeren op het terrein en onderzoek. Daarnaast start ik ook campagnes op. Wij ondersteunen de geregistreerde lobbyisten van Greenpeace. Dankzij onze ervaring op het terrein, zijn wij veel geloofwaardiger. Ik werkte meer dan een jaar in Fukushima. Als ik vandaag ga spreken over kernenergie heeft dat dankzij mijn ervaring ter plaatse een veel grotere impact."

Wat is de meerwaarde van een campaigner die onderzoek verricht tegenover het gewone lobbywerk?

VANDE PUTTE: "Tot maart 2011 coördineerde ik voor Greenpeace een project rond modernisering van het Europese elektriciteitssysteem en vernieuwbare energie. Bij dat project hebben we ook mensen uit de energiesector, de overheid en onderzoeksinstituten betrokken. En brachten we verslag uit van tussentijdse resultaten. Een bijzonder transparante en succesvolle manier van lobbyen. Dankzij de betrokkenheid creëer je een vertrouwensrelatie omdat je aanduidt waar de problemen zitten van je onderzoek. Als je dan met finale resultaten komt, hebben ze veel meer vertrouwen in wat je hebt mee te delen. Wij gebruiken geen slinkse trucs. Voor ons functioneert dat niet."

MACHTSBASIS

U beweert dat er bij Greenpeace geen sluwe trucs aan te pas komen. Als milieuorganisatie is het, tussen een kluwen van energiebedrijven, noodzakelijk dat ook jullie stem gehoord wordt. Wat is er belangrijk voor een efficiënt lobbybeleid?

VANDE PUTTE: "Een boodschap die je wil verkondigen en een idee of organisatie die je vertegenwoordigt. Daarnaast is een machtsbasis onmisbaar. Zonder die basis moet je niet eens beginnen aan lobbyen. Onze macht is de invloedrijke toegang tot de media, de mogelijkheid tot onderzoek en het

groot aantal leden. De research staft onze argumenten. Onze vele leden kunnen we dan weer mobiliseren als dat nodig is. Het is een multiplicatoreffect. We combineren de kwaliteit van wat we verkondigen met de macht van de aantallen, de juiste timing en de goeie invalshoek."

"Wij gebruiken geen slinkse trucs, voor ons functioneert dat niet"

Hoe brengt Greenpeace concreet de boodschap over naar beleidsvoerders?

VANDE PUTTE: "Via gesprekken of mailings bijvoorbeeld naar alle leden van een commissie of het Europees Parlement. Op de informele top van de energieraad Milieu- en Energie in Dublin eind april zochten we uit hoe België zijn standpunt voorbereidt en wie de betrokken personen zijn. Greenpeace heeft net als andere lobbygroepen de juiste mensen die toegang hebben tot informatie. Op die manier weten we hoe de kaarten liggen."

"Daarna zoeken we uit waar de problemen liggen en kijken we of we moeten ingrijpen. Wat niet altijd noodzakelijk is. Soms is lobbyen ook helemaal niets doen maar wel weten wat er gebeurt. Als milieuorganisatie zoeken we dan uit wat we willen dat de Belgische minister voor ons zegt op de energieraad. We proberen heel gericht de talking points te beïnvloeden."

Naast vergaderingen wordt er ook gelobbyd in expertgroepen. Hoewel die volgens de Europese Commissie enkel advies geven en niet politiek getint zijn.

VANDE PUTTE: "Ik ben ondertussen al van verschillende expertgroepen lid geweest. Of je als ngo gehoord wordt of niet hangt af van je argumenten. Hoe sterker je argumenten,

LOBBYCRATIE | Interview (3)

hoe meer invloed je hebt op het beleid in zo een werkgroep. Het European Nuclear Energy Forum (ENEF) was zo een expertgroep. Greenpeace heeft die werkgroep verlaten omdat de nucleaire sector die te eenzijdig controleerde. Bij ENEF merkten we dat we enkel uitgenodigd waren om de legitimiteit van de werkgroep te verhogen. We waren de nuttige idioot. Dat pikten we niet. Vertrekken was de enige mogelijkheid.”

ARROGANTE POSITIE

Kan Greenpeace zijn standpunt doordrukken in een maatschappij die beheerst wordt door economische drijfveren?

VANDE PUTTE: “Wij geven onze visie. Soms merk je dat politici al gebriefd zijn door de tegenpartij. Ze rammelen dan bijna letterlijk het standpunt van een andere organisatie af. We proberen die argumenten dan wel te weerleggen maar uiteindelijk stemmen ze toch in het voordeel van de industrie. Dat is de grote kracht van de lobbyfirma’s. Die kunnen intensief op individuele parlementsleden inpraten. Een frustrerende en gigantische onevenwichtigheid waar we als

milieu-ngo de strijd zeer vaak verliezen.”

U houdt zich vooral bezig met het Belgische elektriciteitsdossier. Waar ligt het verschil tussen de lobbypraktijken op Europees niveau en die op Belgisch niveau?

VANDE PUTTE: “De grote lobbykracht in België komt niet van de elektriciteitsbedrijven. Degenen met de echte macht vandaag zijn de grote consumenten. Zoals de staalindustrie en de chemie. De grote verbruikers. Door de economische crisis heeft het bedrijfsleven enorm aan invloed gewonnen. Tot het punt dat ze zich in een zodanig arrogante positie hebben geplaatst dat overleg hen niet meer interesseert. Die bedrijven hebben niet eens nood aan de macht van het getal. Ze hebben genoeg aan één vertegenwoordiger met ontzaglijk veel invloed.”

Hoe willen zij het energiebeleid zien evolueren?

VANDE PUTTE: “Energie-intensieve bedrijven zijn vaak beursgenoteerd en moeten ieder kwartaal resultaten leveren. Dat zorgt ervoor dat zij steeds minder op lange termijn denken en handelen. Ook al beweren zij dat het water hen aan de lippen staat, ik denk niet dat het daadwerkelijk zo is. Die bedrijven willen vooral op korte termijn een hoog

Jan Vande Putte © Foto Melissa Dammekens

Jan Vande Putte: “We combineren de kwaliteit van wat we verkondigen met de macht van de aantallen, de juiste timing en de goeie invalshoek”

LOBBYCRATIE | Interview (3)

rendement halen. Als die visie betekent dat ze binnen tien jaar uit België vertrekken, waarom zouden ze dan nog investeren in een beter energiebeleid?"

BOTTE BIJL

En die resultaten behalen de energiebedrijven door zwaar lobbywerk?

VANDE PUTTE: "Zij zetten door hun monopolie de regering eerder schaakmat dan dat zij nog moeten lobbyen. Het lobbywerk van Gaz De France Suez (GDF) bijvoorbeeld is de dag van vandaag een botte bijl vergeleken met wat Electrabel vroeger deed. GDF teert nu nog op het lobbysucces van Electrabel."

"Soms is lobbyen ook helemaal niets doen maar wel weten wat er gebeurt"

"Electrabel slaagde erin om mensen voor hen te laten lobbyen zonder dat die mensen beseften dat ze het deden. Electrabel heeft begin jaren '80 een heel succesvolle strategie ontwikkeld waardoor ze de kennis over het elektriciteitsdossier bijna volledig konden monopoliseren. De knappe koppen in de administratie kregen een zeer interessant aanbod dat ze nauwelijks konden weigeren. Hetzelfde voor wetenschappers aan universiteiten. Doordat Electrabel techneuten en specialisten wegkaapte, kon de overheid geen degelijke mensen meer vinden en waren ze overgeleverd aan de genade van Electrabel."

Is het als milieuorganisatie wel mogelijk om op te boksen tegen dergelijk machtsvertoon?

VANDE PUTTE: "Bepaalde dossiers zijn inderdaad al van bij het begin verloren. Dan discussieer je als kleine garnaal over de marge. Maar ook dat is belangrijk. Je weet nooit hoe de zaken evolueren. Neem het emissierechtensysteem waarbij bedrijven uitstootrechten kunnen kopen tegen belachelijk lage prijzen. Die discussie kunnen we niet winnen omdat die afspraken op Europees niveau gemaakt worden. En daar zijn we geen grote vis."

"Maar de handdoek in de ring gooien omdat anderen te machtig zijn? Dat nooit! Soms moet je gewoon het moment afwachten. Dat kan nog een paar jaar duren maar onze kans komt nog wel."

A portrait of Bart Staes, a middle-aged man with short brown hair and a light beard, wearing a grey suit jacket over a light blue button-down shirt. He is sitting and looking directly at the camera with a neutral expression. The background is a plain, light-colored wall.

Bart Staes

° 7 augustus 1958

Studeerde regentaat Nederlands-Engels-Economie.

Medewerker van de VU-fractie van het Europees Parlement van 1983 tot 1999.

Europees Parlements lid voor de Groene fractie sinds 1999.

"IK WERK VANUIT MIJN IDEOLOGIE"

Europarlementariër Bart Staes laat zich niet zomaar ompraten

De tienduizenden vertegenwoordigers van alle mogelijke bedrijven en organisaties die van de Europese lobbyhoofdstad hun biotoop gemaakt hebben, zijn daar aanwezig met slechts één doel. Beleidmakers beïnvloeden. Europees parlamentslid en ecologist Bart Staes draait al veertien jaar mee als parlamentslid en krijgt dus bijna dagelijks te maken met de verkoopstechnieken van alle soorten lobbyisten.

De bestaansreden van lobbyisten is om mensen zoals u te overtuigen van hun belangen. Hoe pakken ze dat aan?

BART STAES: "Dat hangt eerst en vooral af van de positie die je inneemt als parlamentslid. Ben je voor een voorstel de hoofdonderhandelaar, de rapporteur, of de schaduwrapporteur dan gaan ze je sneller contacteren. Een goede lobbyist praat eerst individueel met de rapporteur en gaat dan het rijtje af. Desnoods via vergaderingen voor een paar mensen tegelijk. Daarnaast krijg je een hele berg briefings met wat de belangen zijn en argumenten waarom iets goed of slecht is."

Zie je daarbij argumenten terugkeren?

STAES: "Bij milieu- en energiedossiers gebruikt de industrie drie groepen van argumenten. Eerst proberen ze je bang te maken over de kostprijs. Een beslissing zal zo veel procentpunt bnp. Een tweede argument is het verlies aan werkgelegenheid kosten. Zeer belangrijk als je een beleid moet uitstippelen. Zeker in crisistijden."

"Onlangs was er de discussie over drie pesticiden die tijdelijk verboden werden om de bijenpopulaties te redden. Syngenta, een producent van pesticiden, haalde eerder vernoemde argumenten aan. Die beslissing zou hen een omzet kosten van zeventien miljard euro en op een termijn van vijf jaar zouden er 50.000 jobs verloren gaan."

"Een derde argument dat de industrie steevast gebruikt, is dat bepaalde verbodswetten innovatie zouden tegen gaan. Terwijl een verbod net een bron van innovatie is. Toen we asbest verboden, heeft dat wetenschappelijk onderzoek opgeleverd naar veiligere producten. Innovatie dus. Dat verbod leverde ook werkgelegenheid op en was goed voor het bnp want er werd minder ziekte gecreëerd. Het tegengestelde van al die argumenten dus."

VRIJWILIGE CONVENANTEN

Parlementsleden zijn van nature geneigd om wetten te maken, zo klinkt het bij BUSINESSEUROPE. Die neiging staat innovatie in de weg omdat bedrijven meer vooruitgang boeken als ze niet tegengehouden worden door strakke wetten.

STAES: "Het argument van de vrijwillige convenanten. Ze verbinden er zich vrijwillig toe om dit of dat te doen. Meestal komen bedrijven met dat soort verhalen om tijd te kopen. Elk jaar dat ze vrijwillig verbeteringen kunnen maken, moeten ze niets doen. Ik ben een aantal keer in zo een verhaal mee gestapt. De CO2-uitstoot voor wagens was er zo één."

"Sommige parlamentsleden laten zich steevast door dezelfde lobby informeren"

"De industrie was er in geslaagd ons te overtuigen dat ze er zich vrijwillig toe gingen verbinden om de CO2-uitstoot per gereden kilometer naar beneden te halen. We geloofden dat vijf of zes jaar en er veranderde natuurlijk niets. Uiteindelijk zijn we naar de Commissie gestapt en hebben we hen gevraagd een voorstel te doen. We wilden ons niet langer bij de neus laten nemen. Daarom is er ook een wet voor opgesteld."

Dus meer wetten zijn noodzaak?

STAES: "We maken wetten omdat er ook andere belangen zijn. Zoals het belang van het voortbestaan van onze planeet. Gisteren (13/05/2013, nvdr) raakte bekend dat we de grens van 400mg CO2 hebben bereikt. Sinds mijn

LOBBYCRATIE | Interview (4)

geboorte in 1959 is de CO₂ van 315mg naar 400mg gegaan. Een nooit geziene toename. Sorry, dat verplicht ons wel om iets te ondernemen. En op vrijwillige basis werkt het niet. Dan moet je wetgeving opleggen. Wie niet horen wil, moet voelen.”

“We schaffen ook wetten af. In het begin van mijn carrière hebben we in het parlement de wetten over hygiëne in de voedselsector herleid van negentien verschillende wetten naar één wet die werkt voor de volledige industrie.”

BETAALDE AGENT

De grote lobbygroepen organiseren vaak lezingen of recepties om hun boodschap over te brengen. Werkt dat?
STAES: “Bij mij zijn ze met die methodes aan het verkeerde adres. Behalve lezingen geven bedrijven ook vaak een usb-stick met hun boodschap. Bij mij werkt dat niet omdat ik werk vanuit mijn overtuiging als ecologist. Ik wil wel luisteren naar argumenten en eventueel schuiven in de tijdsperiode die ik voor ogen heb maar ik ga zelden of nooit mijn doelstellingen afzwakken.”

“Lobbyen is wel een deel van het wetgevend proces omdat je op die manier kan luisteren naar de mensen die in het veld staan. Ik heb hun informatie nodig om te weten wat al dan niet mogelijk is. Lobbyen is dus zeker geen slechte zaak.”

“Stemmen met een das aan van Volkswagen is weinig ideologisch”

Waar ziet u dan wel problemen met lobbyen?

STAES: “Als alles transparant gebeurt en mensen eerlijk zijn in wat hun doelstelling is, kan je daar niets op tegen hebben. Dat sommige parlementsleden zich steevast door dezelfde lobby laten informeren, is wel een probleem. Zo zijn ze eigenlijk betaalde agenten van een bepaalde lobbygedachte. Ook de onevenwichtigheid tussen lobbyisten en wat ze vertegenwoordigen is een probleem. Grote bedrijven kunnen veel meer geld en reclame in de strijd gooien.”

“Toen ik vorige week op de luchthaven stond, zag ik reclameborden van Syngenta met daarop het opschrift ‘We saved the bees’. Terwijl zij mee de oorzaak zijn van het probleem met de bijen. Anderzijds hebben ngo’s soms heel degelijke kennis in huis. Maar ze kunnen die niet zo goed verkopen en delven het onderspit omdat zij niet de macht van het geld hebben.”

Ziet u een oplossing voor die ongelijke verdeling?

STAES: “Het lobbyregister kan helpen om een overzicht te krijgen over het budget dat lobbyisten inzetten en de oorsprong ervan. Eén van onze voorstellen is dat de hoofdonderhandelaar in het parlement verplicht wordt om bij

zijn rapport een annex toe te voegen. Een overzicht van de contacten die hij heeft gehad met de buitenwereld. Als we werken aan een automobielrichtlijn voor schonere wagens en de rapporteur heeft enkel contacten gehad met de automobielindustrie en niet met milieuorganisaties, dan moeten we dat weten.”

“Met de huidige regels kan dat niet. Als je een amendement schrijft, heb je twee bladzijden om toelichting te geven. Je kan in die teksten wel contacten vermelden maar dan staat daarmee alleen al je hele toelichting vol.”

STEMLIJST

U bekijkt voorstellen vanuit uw ideologie waardoor u minder vatbaar bent voor argumenten van de lobbywereld. Zijn er parlementsleden die dat niet doen?

STAES: “Je ziet soms raar stemgedrag. Ik heb meegemaakt dat Duitse parlementsleden kwamen stemmen met een das aan van Volkswagen. Dan is meteen ook duidelijk welk belang je voorop stelt. Dat is weinig ideologisch.”

Volgens Corporate Europe Observatory krijgen parlementsleden ook stemlijsten van lobbyisten.

STAES: “Dat gebeurt. Bij mij gaan die regelrecht de vuilnisbak in. De dag voor een stemming krijg je nogal wat dingen in je brievenbus. ‘Wij zijn BP en morgen stemt u over dat rapport. Wij vragen u de volgende amendementen goed of af te keuren om die en die reden’. Soms is de hele stemlijst toegevoegd. We krijgen ook lijsten van onze eigen fractie en zelfs van de Belgische overheid. Wie binnen je fractie werkt aan een wetsvoorstel, informeert je hoe de fractie stemt. En daar vertrouwen we op als we niet zelf bezig waren met het voorstel.”

“Maar ook daar volgt niet iedereen zomaar de fractielijn. Vroeger was er in onze fractie een parlements lid dat nogal conservatief was op gebied van ethische kwesties zoals omgang met embryo’s. Hij was tegen gentechnologie terwijl mijn visie daarop ruimer is. Als hij over zo een kwestie een stemlijst gaf, had ik daar meer aandacht voor omdat we van mening verschilden.”

“Stemlijsten zijn van weinig nut als ze komen van mensen met een andere visie, zeker vanuit het bedrijfsleven of de overheid. Vorige maand hebben we gestemd over het emissiehandelssysteem. Toen kreeg ik van de Belgische overheid een briefje ‘wij steunen het voorstel’. Als ik een andere mening heb, gaat een briefje van de overheid mij niet op andere gedachten brengen.”

Maakt het bestaan van lobbyisten uw werk moeilijker?

STAES: “Sinds ik begon met deze job, is de intensiteit van lobbyen en het aantal verzoeken dat je krijgt toegenomen. Ik heb regels moeten maken voor mezelf omdat ik in het begin niet goed doorhad hoe ik daarmee moest omgaan. Als je te beschikbaar bent voor iedereen die een afspraak wilt, kan je je werk niet meer doen.”

“Soms heb ik de indruk dat mensen ons aanspreken om-

LOBBYCRATIE | Interview (4)

dat ze betaald worden om te lobbyen. Ze moeten lijstjes voorleggen van parlementsleden die ze gesproken hebben. Om te verantwoorden dat ze zesduizend euro vragen om voor een bedrijf te lobbyen. Als ik dat gevoel krijg, vraag ik hen om een afspraak als ik in Antwerpen ben. Dan haken sommigen af. Ik vind dat iemand die geen veertig minuten op de trein wil zitten om me te spreken, geen uur van mijn tijd verdient. Zo kan je meteen een deel van de nutteloze gesprekken elimineren.”

KROM ARGUMENT

Er is de laatste jaren veel te doen om het Joint Transparency Register dat de Europese Commissie en het Parlement instelden. Hoe staat u hier tegenover?

STAES: “Inschrijven in dat register moet verplicht zijn. Je moet weten met wie je te doen hebt. Er zijn wel verplichtingen voor wie registreert maar er zijn te veel groepen die niet moeten registreren. Iedereen is gelijk voor de wet. Alleen al daarom zou er een verplicht register moeten komen voor zowel Commissie, Raad als Parlement. Het bestaat in de Verenigde Staten van Amerika, dus waarom niet bij ons.”

Het kan niet bij ons omdat de wetten het niet toelaten, volgens de Commissie.

STAES: “Dan verander je de wetgeving. Dat is een krom

argument van de Commissie. Misschien kan het niet volgens de huidige wetgeving maar dan moeten we die aanpassen zodat het wel kan. Daarom zijn we tenslotte wetgevers.”

Tot slot nog: Ex-parlementariër, Avril Doyle, die werkte rond het emissiehandelssysteem, publiceerde een lijst van alle lobbies die haar gecontacteerd hebben. Ze vermeldde daarbij dat ze ook druk voelde van partijgenoten waar op ingepraat werd en die op hun beurt druk uitoefenden op haar. Beïnvloeden parlementsleden elkaar?

STAES: “Het meest concrete voorbeeld dat ik daarvan zag, was tijdens de vorige beleidsperiode. In 2004 was Frieda Brepoels verkozen als parlements lid voor de EVP. Tijdens een stemming in de milieucommissie over de automobielandustrie, volgde ze de rest van haar fractie niet maar stemde ze met de groenen mee omdat ze geloofde in schonere wagens. Ze werd toen letterlijk bij de kraag gegrepen door een Duitse fractiegenoot die tegen haar schreeuwde dat ze moest stoppen met stemmen tegen haar eigen fractie. Als het over auto's gaat, zijn Duitsers altijd heel hevig. Zij verdedigen altijd de belangen van hun grote automerken Mercedes, BMW en Volkswagen en wilden toen Frieda manu militari verwijderen. Dan is het wel heel duidelijk dat er onderlinge beïnvloedingspogingen zijn binnen eenzelfde fractie.”

Bart Staes © Foto Melissa Dammekens

Bart Staes:

“Bedrijven proberen tijd te kopen met vrijwillige convenanten”

